

КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Завдання

**III етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика
(для учнів 10-го класу)**

20.01.2026

I. *«І щось обов'язково дається взамін, коли відбирається так багато...»* — цитата з поезії Сергія Жадана. **Запиши власні роздуми у формі есе про втрати й набутки українців під час російсько-української війни.**

Обсяг роботи – 2 сторінки.

12 балів

II. Завдання 1–16 мають по чотири варіанти відповіді, із яких лише **ОДИН** правильний. **Обери цю відповідь та познач її.**

8 балів

1. Виділена буква позначає той самий звук в усіх словах варіанта

A по <u>к</u> лик, е <u>к</u> замен, <u>к</u> рило	B т <u>і</u> тка, т <u>ь</u> охкати, солдат <u>т</u> ський
B па <u>с</u> тка, вис <u>п</u> атися, ай <u>с</u> берг	Г <u>с</u> тяг, <u>с</u> ніг, <u>с</u> ьомга

2. На перший склад падає наголос в усіх словах варіанта

A ремі <u>нь</u> , кос <u>ий</u> , бешкет	B чорнозем, русло, разом
B начинка, бос <u>ий</u> , граб <u>лі</u>	Г куря <u>ти</u> на, лате, віт <u>ч</u> им

3. Букву е на місці пропуску треба писати в усіх словах варіанта

A про <u>м</u> ..нистий, дал.. <u>ч</u> ина, мереж.. <u>в</u> о	B з.. <u>л</u> еніти, реч.. <u>т</u> атив, пл.. <u>я</u> да
B гр.. <u>м</u> іти, бер.. <u>г</u> иня, р.. <u>ф</u> ерендум	Г письм.. <u>н</u> а, п'єд.. <u>с</u> тал, л.. <u>м</u> ентувати

4. Немає орфографічної помилки в реченні

- A** Хрещатик – головна вулиця Києва, його визитівка.
- B** Читаючи рядки Д. Луценка про Київ, відчуваєш бажання швидше зібратися на пішохідну прогулянку Київськими вуличками.
- B** Найкоротша вулиця нашого міста має довжину всього-на-всього 50 метрів.
- Г** Найвища кийвська споруда розташованна в старовинному районі Сирець – це телевежа, висота якої становить цілих 380 метрів.

5. Лексичну помилку допущено у варіанті

A скрутне становище	B поверхові знання
B паперова волокита	Г упереджена думка

6. НЕПРАВИЛЬНО дібрано український відповідник до запозиченого слова у варіанті

- A** толерантний–терплячий, статечний–поважний
- B** інфантильний–недорозвинений, меркантильний–корисливий
- B** одіозний–кремезний, індиферентний–тотожний
- Г** легітимний–законний, патетичний–пристрасний

7. Складносурядним є речення

- A** Гляньмо на трепетну землю – і тоді відкриється нам на зелено-голубому обличчі планети край, схожий на серце.
- B** Оце і є той випадок єдиний, коли найбільша мужність – утекти.
- B** То наближаючись, то віддаляючись, але не стихаючи зовсім, гуркотіло й гуркотіло десь за обрієм.
- Г** Вже листячко прокинулося де-не-де, хоч сніг у лісі сріблиться повсюди.

8 Правильно записано всі слова в рядку

А учений-документаліст, жук короїд, Лисичка Сестричка, Дніпро-ріка
Б готель «Дніпро», учитель історик, журнал Україна, хлопець богатир
В мати природа, дівчина майстриня, Київ-град, озеро «Байкал»
Г Буг-річка, книга «Вир», дівчина-красуня, заєць-русак

9. Синонімами є всі слова, ОКРІМ

А потай, таємно, нишком В тьмяніти, меркнути, лисніти
Б потім, після, відтак Г квапливо, поспішно, похапцем

10. Правильно витлумачено значення фразеологізму у варіанті

А *прописати іжицю* – суворо покарати
Б *годувати бебехами* – багато обіцяти, але не дотримуватися обіцянок
В *рвати горло* – викликати неприємні відчуття
Г *милити чуба* – тяжко працювати

11. Діалектизм ужито в реченні

А У зболілім серці, наче темна гладь, клубились сумніви, понурі думи.
Б Є для серця така покута – забувати скоріше зло.
В І сонце вмить із ліжка встало, свічадо в кошик назбирало.
Г Знайшовся подарунок і для Настині матері – царгородська парча й бірюзові пацьорки.

12. НЕПРАВИЛЬНО вжито пароніми в словосполученнях

А водний простір – водяний вал В дослідницький інститут – дослідний план
Б велична споруда – величальна ода Г зрошувальна техніка – зрошувана ділянка

13. Правило милозвучності дотримано в реченні

А У листопаді 1917 року в Києві було сформовано Галицько-Буковинський курінь січових стрільців.
Б Стрілецька пісня не має аналога ні в світовій, ні в українській військовій поезії.
В Більшість старшин й чимало рядових стрільців здобули вищу і середню освіту, дехто мав вчений ступінь.
Г Стрілецький символ – червона калина; стрілецькі пісні і традиції залишаються у народній пам'яті.

14. Антоніми вжито в реченні

А Удень ще літо, а надвечір осінь.
Б Із ранньої весни й до пізньої осені бувала вона в степу.
В Так тихо, так любо, так ніжно в полі.
Г Змалой дуби, могутні й крислаті.

15. Спільнокореневими є всі слова у варіанті

А жовтий, жовта, жовтого В заводить, вода, заводський
Б викрикувати, крикун, крикливий Г рушник, рушничок, рушниками

16. Закінчення -ю в кличному відмінку мають усі слова в рядку

А Сергій, учитель, водій, світ
Б матуся, мрія, Юля, доня
В Катря, боєць, розмай, лікар
Г лицар, Михась, місяць, кінь

III. Завдання 1–5 мають по п'ять варіантів відповідей, із яких лише ДВА правильні. Обери ці відповіді та познач їх. 5 балів

1. Правильними є твердження

А сфера виживання офіційно-ділового стилю – техніка, освіта, виробництво
Б орфоепічні норми охоплюють правила написання слів та їхніх частин
В у словосполученнях *радіти з перемоги* – *радіти перемозі, багатий на скарб* –

багатий скарбами правильними є обидва варіанти

Г складні іменники з першою частиною *архі, максі* пишемо разом

Д речення *Вгорі ліси сріблясто-сині* односкладне називне

2. Прикметники із суфіксом –ськ– утворюються від усіх іменників у варіантах

А адвокат, Калуш, гагауз В казах, герцог, Виборг Д Цюрих, ацтеки, Ла-Манш

Б Карпати, Сиваш, імпресіоніст Г узбек, брат, студент

3. Правильно написано всі прислівники у варіантах

А надміру, по суті, по-латині Г доснаги, довіку, по-перше

Б навесну, до вподоби, як-небудь Д зозла, на жаль, аби-то

В навесні, без угаву, по-сусідству

4. Синонімічними є всі фразеологізми у варіантах

А серце з воску, хоч за раму клади, як шовковий

Б продавати зуби, аж за живіт братися, сміятися на кутні

В смалити халявки, пускати бісики, підбивати клинці

Г закрутити веремію, укрутити хвоста, брати в шори

Д бити лихом об землю, підноситися духом, тримати хвіст бубликом

5. Паралельні форми родового відмінка мають усі іменники варіанта, ОКРІМ

А легень і легенів В ярмарок і ярмарків Д воєн і війн

Б підошв і підошов Г сосен і сосон

IV. Напиши рекламу (8-10 речень) для перспективної, на твою думку, робітничої спеціальності. Уведи доречне(і) звертання. 8 балів

V. Запиши речення, розстав пропущені розділові знаки, виконай синтаксичний розбір (підкресли члени речення, дай загальну характеристику всій конструкції і кожній частині як простим реченням, побудуй схему), надпиши над кожним словом частину мови. 8 балів

Хоч який високий буде зміст слів що їх чує дитина вони залишаються мертвими поки в них не займеться вогник почуття не запульсує кров (В. Сухомлинський).

Загальна кількість балів

41

Час на виконання завдань – 3 (три) години

Бажаємо успіхів!!!